27/09/2021

Ιωάννης Καποδίστριας: Ο Κυβερνήτης που ήθελε μια Ελλάδα ανεξάρτητη και κυρίαρχη – Ήταν απόλυτα τίμιος και γι΄ αυτό ανίκητος

/ Συνεντεύξεις

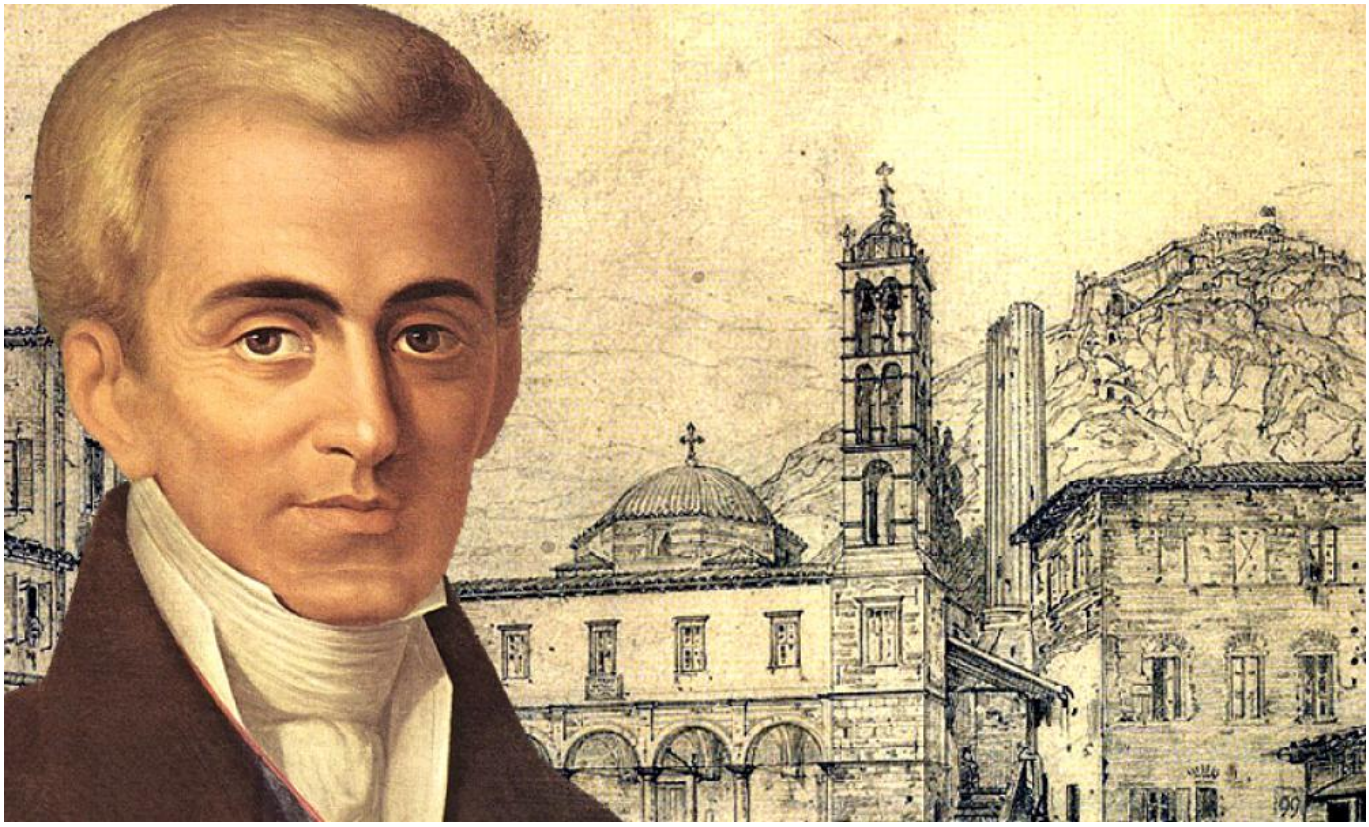

Εκατόν ενενήντα χρόνια πέρασαν από τη δολοφονία του πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδος, Ιωάννη Καποδίστρια. Ήταν 27 Σεπτεμβρίου του 1831, όταν ο άνδρας που χαρακτηρίστηκε ως ο «Άγιος της πολιτικής» δολοφονήθηκε εν ψυχρώ από τον Κωνσταντίνο και τον Γεώργιο Μαυρομιχάλη έξω από την εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα στο Ναύπλιο.

Με αφορμή αυτή τη θλιβερή επέτειο, το ope.gr και η Ευγενία Δίτσα μιλά με τον Χαράλαμπο Μηνάογλου, διδάκτορα Νεότερης Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Ε.Κ.Π.Α και διευθυντή του Προτύπου Λυκείου της Ιωνιδείου Σχολής Πειραιά για τον Καποδίστρια, τη σχέση του με την εκκλησία, τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα, τις ευεργεσίες του προς το ελληνικό κράτος και πολλά ακόμα.

Η επίσημη εκδοχή της δολοφονίας του Καποδίστρια

Το πρωί της 27ης Σεπτεμβρίου 1831 ο κυβερνήτης με την ολιγάριθμη φρουρά του (τον μονόχειρα Κρητικό Κοζώνη ή Κοκκώνη (1) και ένα στρατιώτη, το όνομα του οποίου ήταν Λέων ή Λεωνίδης) ξεκίνησε, σύμφωνα με την μαρτυρία του 31χρονου συνοδού του, Γεωργίου Κοζώνη*, στις 06.35, προκειμένου να μεταβεί στον Ιερό Ναό του Αγίου Σπυρίδωνα Ναυπλίου, για να παρακολουθήσει τον όρθρο και μετά την Κυριακάτικη Θεία Λειτουργία.

Για μεγαλύτερη ασφάλεια, ο Καποδίστριας έπαιρνε μαζί του και έναν στρατιώτη, τον Δημήτριο Λεωνίδη, καθώς τον τελευταίο καιρό είχαν πυκνώσει οι απειλές κατά της ζωής του. Όλο το Ναύπλιο γνώριζε την αντιδικία του με τους Μαυρομιχαλαίους, ισχυρούς φεουδάρχες από τη Μάνη, πίσω από τους οποίους κρύβονταν οι δύο από τις τρεις «προστάτιδες δυνάμεις» της εποχής, η Αγγλία και η Γαλλία.

Οι δύο φρουροί βάδιζαν λίγα βήματα πιο πίσω από τον Καποδίστρια, ενώ προπορευόταν ο γέρο-Γούτος, ο οποίος και ειδοποιούσε για την άφιξη του κυβερνήτη.

Λίγο πριν από τον ναό (100-150 μ. περίπου πριν την είσοδό του), σε ένα ερημικό σημείο της διαδρομής, ο Κωνσταντίνος και ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης, φορώντας τα γιορτινά τους ρούχα και ερχόμενοι από το σπίτι τους, πλησίασαν τον Καποδίστρια και τη συνοδεία του από πίσω, τον χαιρέτησαν με σεβασμό και τον προσπέρασαν, φθάνοντας πρώτοι στην εκκλησία. Ο κυβερνήτης, όπως ισχυρίστηκε ο Κοζώνης, (στοιχείο όμως που δεν αναφέρθηκε στη δίκη), ανταπέδωσε τον χαιρετισμό.

Φθάνοντας πριν από τον Καποδίστρια στον Άγιο Σπυρίδωνα, ο Κωνσταντίνος στάθηκε έξω από την εκκλησία και στη δεξιά (ως προς τον εισερχόμενο) πλευρά, κοιτάζοντας προς τα έξω, ενώ ο Γεώργιος περίπου στον άξονα της στενής θύρας και πιο βαθειά, στη στοά που σχημάτιζε το αψιδωτό άνοιγμα μέχρι την ξύλινη

θύρα, στην οποία και στηρίχθηκε, κοιτάζοντας προς το εσωτερικό της εκκλησίας. Δεν εισήλθαν στον ναό, αφού βρίσκονταν υπό το καθεστώς της επιτήρησης και δεν τους επιτρεπόταν η είσοδος στις εκκλησίες, προς αποφυγή αιτήσεως ασύλου εντός του ιερού ναού. Έξω από την εκκλησία βρίσκονταν ακόμα οι φρουροί των Μαυρομιχαλαίων, Καραγιάννης και Γεωργίου, ο λοχαγός Κουτσιαφόπουλος (που επέστρεφε στο σπίτι του), δύο ξένοι περιηγητές, ένας άγνωστος φουστανελλοφόρος «ξηρακιανός νέος» και ένας ζητιάνος. Απέναντι από την εκκλησία, στο παράθυρο του σπιτιού της στεκόταν μια γυναίκα του Ναυπλίου, η Παρασκευούλα. Ο υπουργός Εσωτερικών Ρόδιος τη στιγμή εκείνη βρισκόταν στο παράθυρο της δικής του οικίας. Μέσα στον ναό, με σχετική θέα προς την είσοδο ευρίσκοντο οι επίτροποι: Μητρόπουλος και Νικολάου, ο στρατηγός Βαλτινός, ο Ι. Σαράντου, ο Π. Σκούρας και ο ένοπλος υπαξιωματικός Βούλγαρης, οι οποίοι και κατέθεσαν στη δίκη, καθώς και 5-6 άτομα ακόμα, κυρίως γυναίκες.

Ο Καποδίστριας, φορώντας το τσόχινο παλτό του, το καπέλο του και κρατώντας τα γάντια του, καθώς πλησίαζε στην είσοδο του ναού, κοντοστάθηκε και έριξε μια ματιά προς το σπίτι του Ροδίου. Λίγα βήματα από το πλατύσκαλο της εκκλησίας έβγαλε με το αριστερό χέρι το καπέλο του, όχι για να χαιρετίσει τους Μαυρομιχαλαίους, όπως λανθασμένα παραδίδεται, αλλά επειδή ετοιμαζόταν να εισέλθει στην εκκλησία ασκεπής, για να κάνει το σταυρό του. Την ίδια ακριβώς στιγμή ο Κωνσταντίνος Μαυρομιχάλης, που βρισκόταν απέναντι από τον Καποδίστρια, τον άρπαξε με το αριστερό χέρι και τον πυροβόλησε με την μπιστόλα, που κρατούσε στο δεξί του χέρι, στην περιοχή του ινιακού οστού (στη βάση του κρανίου) και συγκεκριμένα πίσω από το δεξί αυτί, λέγοντάς του: «και γω κακά χερόβολα και συ κακά δεμάτια».

Σχεδόν ταυτόχρονα ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης μαχαίρωσε τον Καποδίστρια με το αμφίστομο μαχαιρίδιό του στη δεξιά βουβωνική περιοχή. Η φρουρά του κυβερνήτη, το εκκλησίασμα (6-8 άτομα) και οι γείτονες που κατέφθασαν, ξάπλωσαν τον νεκρό στο δρόμο και ειδοποίησαν το Φρουραρχείο, με αποτέλεσμα πολύ σύντομα να φθάσουν στο σημείο οι στρατιώτες.

Ο μονόχειρας συνοδός του Καποδίστρια, ακουμπώντας το σώμα του κυβερνήτη στο έδαφος, πυροβόλησε τον Κωνσταντίνο Μαυρομιχάλη, τραυματίζοντάς τον ελαφρά στη πλάτη. Ο Κωνσταντίνος, τραυματισμένος από τη βολή του Κοζώνη, έτρεξε στο δρόμο, με αποτέλεσμα το πλήθος να τον λυντσάρει. Κάποιοι τον μετέφεραν στην πλατεία Πλατάνου. Δεν ελήφθη καμιά μέριμνα για τη σύλληψη και την περίθαλψή του, ενώ ο στρατηγός Φωτομάρας του επέφερε το τελειωτικό κτύπημα, για να τον λυτρώσει από το μαρτύριο.

Ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης προσέτρεξε στη Γαλλική Πρεσβεία, όπου και ζήτησε άσυλο. Παρεδόθη στην ελληνική Δικαιοσύνη υπό την πίεση του πλήθους, αφού εγγυήθηκε ο Πορτογάλος φρούραρχος του Ναυπλίου Αλμέιντα, ο οποίος και παρέδωσε το μαχαίρι με το οποίο χτυπήθηκε ο Καποδίστριας.

Ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης δικάσθηκε από αναρμόδιο στρατοδικείο (ως διατελέσας πρωθυπουργός, έπρεπε να δικασθεί από Ειδικό Δικαστήριο) και με συνοπτικές διαδικασίες καταδικάσθηκε σε θάνατο. Η ποινή του εκτελέσθηκε σε απίστευτα γρήγορα χρονικό διάστημα (11 Οκτωβρίου 1831), τη στιγμή που ο επίσης καταδικασμένος σε θάνατο Καραγιάννης (θεωρήθηκε αρχικά ότι πυροβόλησε και αυτός εναντίον του Καποδίστρια και των φρουρών του), αναιρώντας την αρχική του κατάθεση, αφέθηκε ελεύθερος μετά από έξι μήνες, καταθέτοντας εναντίον των Μαυρομιχαλαίων.

Ο W. Aslison Fillips υποστηρίζει, όπως είναι και το πιθανότερο, ότι ο Κοζώνης δεν ήταν στρατιώτης αλλά υπηρέτης, που αντικατέστησε εκείνο το πρωινό τον κανονικό φρουρό του κυβερνήτη, ο οποίος αρρώστησε ξαφνικά. Κατά άλλους, ο Κοζώνης ήταν βετεράνος της Επανάστασης του 1821, με καταγωγή από την Κρήτη, που είχε χάσει το ένα χέρι στο πεδίο της μάχης με τους Οθωμανούς Τούρκους.

Με στοιχεία από το historical-quest.com